

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України (щодо стимулювання розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів)

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України (щодо стимулювання розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів) підготовлено з метою вдосконалення організаційно-правових та економічних засад формування та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні та їх інфраструктури з урахуванням світової практики.

Однією з найбільш гострих проблем в Україні залишається відсутність кооперативного руху на селі, який сприяв би подальшому розвитку інфраструктури аграрного ринку, позитивно впливав на цінові коливання на продовольчому ринку, створював прозору мережу заготівлі та збуту сільськогосподарської продукції, виробленої фермерськими господарствами та особистими селянськими господарствами.

Оптимізація витрат дрібних сільгосптоваровиробників на придбання засобів виробництва, спрощення доступу до агросервісних послуг, ефективніше використання каналів збуту, організації зберігання, переробки продукції, і, як наслідок, підвищення доходів можливе лише через об'єднання їх у сільськогосподарські кооперативи.

Водночас формування кооперативної моделі розвитку сільського господарства стримується недосконалістю податкової, фінансово-кредитної політики держави щодо стимулювання діяльності дрібних виробників сільськогосподарської продукції та створених ними сільськогосподарських кооперативів, недосконалістю механізмів надання їм державної підтримки та неузгодженістю чинної законодавчої бази.

Неузгодженість окремих норм, визначень понять та положень у законах України „Про кооперацію” та „Про сільськогосподарську кооперацію” дає підстави для їх довільного тлумачення та застосування на практиці. До прикладу, відповідно до чинного законодавства деякі сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи зареєстровані та діють як неприбуткові організації, а деякі – як прибуткові.

Процеси створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів гальмуються як відсутністю законодавчо визначеної державної політики щодо сприяння створенню та розвитку сільськогосподарської кооперації, так і обмеженістю доступу дрібних сільгосптоваровиробників до програм державної підтримки. Це, в свою чергу, стримує зростання кількості

сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні як однієї із важливих складових ланок інфраструктури аграрного ринку країни.

Проведений попередній аналіз руху коштів та оподаткування операцій збуту сільськогосподарської продукції в сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах виявив, що члени цих кооперативів - фізичні особи отримують після сплати усіх податків суму значно меншу, ніж члени цих кооперативів - юридичні особи. Це призводить до ситуації, коли об'єднуватись в обслуговуючі кооперативи дрібним виробникам сільськогосподарської продукції не вигідно. Тобто чинним законодавством не створено рівні умови для усіх виробників сільськогосподарської продукції.

Крім того, Податковий кодекс України не відносить до валових витрат сільськогосподарських кооперативів кооперативні виплати членам цих кооперативів, а оподаткування діяльності самих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів здійснюється як прибуткових підприємств.

Така податкова політика держави робить збитковим виробництво сільськогосподарської продукції для особистих селянських господарств та фізичних осіб – виробників сільськогосподарської продукції, що створює умови для зменшення обсягів виробництва ними сільськогосподарської продукції, перешкоджає їх об'єднанню у кооперативи. В результаті обсяги надходження продукції на переробку від таких сільськогосподарських товаровиробників зменшуються, формуються непрозорі схеми її реалізації на переробку.

Наслідком цього є постійне скорочення кількості дрібних сільськогосподарських товаровиробників, міграція працездатного сільського населення з сільської місцевості, що несе значні ризики не лише для самих селян, але й в цілому для агропромислового комплексу країни, її продовольчої безпеки.

2. Цілі і завдання прийняття законопроекту

Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України (щодо стимулювання розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів) розроблено з метою законодавчого визначення організаційно-правових та економічних засад формування та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні з урахуванням світової практики.

3. Загальна характеристика та основні положення акту.

Законопроект спрямовано на створення сприятливих умов для розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

З цією метою проектом Закону пропонується внести зміни:

до статті 157 Податкового кодексу України, якими передбачається зменшення податкових навантажень на дрібних сільгосптоваровиробників та на діяльність сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, неприбуткова природа діяльності яких є економічною основою для об'єднання

сільськогосподарських товаровиробників, підвищення ефективності їх діяльності, забезпечення збуту продукції та її переробки;

до статті 52 Господарського кодексу України, якою передбачається віднести сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи до суб'єктів, які здійснюють некомерційне господарювання;

до Закону України „Про сільськогосподарську кооперацію” у частині забезпечення державної підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, а також віднесення діяльності таких кооперативів до неприбуткової.

4. Стан нормативно-правової бази

У даній сфері правових відносин діють:

Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Земельний кодекс України, закони України “Про кооперацію”, “Про сільськогосподарську кооперацію”, “Про особисте селянське господарство”, “Про фермерське господарство”, постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 року № 1158 “Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат із державного бюджету, а потребує перерозподілу коштів, передбачених для агропромислового комплексу України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акту

Прийняття Закону України суттєво покращить законодавчі, податкові, фінансово-кредитні, економічні умови діяльності сільськогосподарських кооперативів та їх членів, позитивно вплине на цінові коливання на продовольчому ринку, створить умови для функціонування прозорої мережі заготівлі та збуту сільськогосподарської продукції, що призведе до зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки країни.

Крім того, зазначені умови сприятимуть економічному розвитку дрібних виробників сільськогосподарської продукції, стимулюванню їх до об'єднання в кооперативи, створять сприятливе економічне середовище для формування на їх основі середніх сільгосптоваровиробників – фермерів та позитивно вплинуть на соціальний розвиток сільських територій.